

החברותא

החברותא בטאען פנימי לחברים גליון מס' 671 בס"ד ערש"ק פר' מקץ-חנכה כ"ה כסלו תשפ"ב

פנינים יקרים בעניני חנוכה

הקב"ה כולו אורה והוא מצווה לישראל לעשות לפניו מנורה ולהדליקה תמיד, הקב"ה חפץ שנדליק לפניו נרות עדות שישראל מעידים על עצמם שהם דבקים בו יתברך חפץ זה הוא שמאיר לנו תמיד ולאורו הלכנו והולכים. (מתוך מדרש-מובא ברבנו בחיי)

נר חנוכה צריך לשמש לכל אדם מישראל שלא לרצות לכבוש את כל העולם, שהרי לא כל המרבה בסחורה מחכים, וכשם שפך השמן שעל פי הטבע היה מספיק ליום אחד בלבד ובפועל הספיק למשך שמונה ימים כך יכול הקב"ה לעזור בידו של כל יהודי סוחר שיש לו רק מעט סחורה ומעט כסף לזכות לס"ד, גם משתשקע חמה שהוא שמש ההצלחה ששוקעת לו, ובכ"ז המזל מאיר ימים רבים. (הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב)

מנם פך השמן נלמד כי גם כשנראה שלא "יצא" תכלית ממעשה המצוה בכל זאת חובה על האדם לקיימה כאשר הוא שם עד כמה שבכוחו לעשות, באופן זה יזכה לאחר המעשה לסייעתא דשמיא דוגמת נס פך - שהדליקו אותו במקצת השמן שמצאו ולא חשבו מה יהיה למחרת שתעשה גם ויכלו לקיים המצווה כתיקונה. (מערכי לב)

מאי חנוכה? דתנו רבנן! מה הוא הערך בנצחון של חנוכה? דתנו רבנן! כח למוד התורה וקיום מצוותיה. (רבי מאיר שפירא מלובלין)

וקבעו שמונת ימי חנוכה להודות (על הניסים) ענין ההודאה מצינו שהוא בא להורות שהמקבל קיבל יותר מחלקו. וכמו שמצינו אצל לאה כשילדה את הבן הרביעי יהודה אמרה הפעם אודה את ה' שקבלה יותר מחלקה, כך בחנוכה פך השמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד דלק שמונה ימים קבעו להודות. (הארמו"ר רמ"ש מבויאן זצ"ל)

... אלמלא הנס הזה שהיוונים פשפשו בכל בית המקדש ולא מצאו את פך השמן המהור ולא נגעו בו לא היה שמן כלל שיחולו עליו הנס, לזכר הנס הראשון באו אחריו נסים נוספים ונכללים בשמונת ימי החנוכה, מכאן מהו כח הנס של היום הראשון שהשפיע על שבעת הימים הנוספים. (קומץ המנחה)

את הסביבון של חנוכה מסובבים מלמעלה כי הנס סובב את ענינים של מעלה - הצלת הרוח היהודית, את הרעשן מסובבים מלמטה כי נס פורים סובב על ענינים של מטה - הצלת הגוף. (קובץ דינים ומנהגים)

בגמרא ברמב"ם ועוד לא מוזכר שקבעו ימי תפלה וצום, לעומת זאת בפורים נאמר לך כנוס וכו' וצומו עלי וכו' דברי הצומות וזעקתם, הסיבה לכך כי בפורים הגזירה היה להשמיד את הגוף, על זה נאמר לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבקות (וזכר) לכן התאספו לצום ולתפלה, משא"כ בחנוכה הגזירה היתה להשכיחם תורתך בכגון זה צריכים מסירות נפש ולא די במה שמתאספים לתפלה לכן לא מוזכר להדיה שדי בימי תפלה וצום...

נס חנוכה לא נכתב במגילה כי עדיין המלחמה ביוונים נמשכת שכן בכל דור עושים היוונים חדושים נגד תוה"ק. (רבי ישראל מששורקוב זצ"ל)

ויוותר יעקב לבדו (בראשית לב, כה) דרשו חז"ל אל תקרי לבדו אלא לכדו בגלל הכד שיצק יעקב על האבן אשר שם מראשותיו, אמר הקב"ה ליעקב אתה מסרת נפשך על פך קמץ בשבילי אף אני אשלם לבניך בפך קמץ לבני חשמונאי. (צידה לדרך)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א אצל אביתר תורה תפ"ח
האבא לזכרם ע"מ א.א.

ד

אותו לקנאה, כמו שדוד המלך אמר "כי קנאת ביתך אכלתני". האדם נאכל מהכאבים, הקנאה אוכלת אותו, נדמה לו שאצל החבר יותר טוב, והוא יותר מוצלח, ואז הוא מתחיל לדבר לשון הרע, וכך הוא נשבר ונכנס ליאוש. ואם זה עוזב אותו לרגע הוא נכנס לגאווה. או שהוא שבור לשברים או שהוא נהיה גדול. וכך האדם עובר את השנים שלו, יום אחרי יום, והוא לא זוכר את התכלית שיסוף כל אדם למותו והוא צריך לבוא פעם ליום הדין. אף אחד לא יודע את יום מותו, לא בילדות ולא בזקנה לא יודעים, הרבש"ע הסתיר את זה כדי שבכל רגע יעשה האדם תשובה, ולא, אף אחד לא יעשה תשובה, ובגלל זה הוא לא זוכר את המות שלו. אבל כל אחד צריך לזכור שיגיע רגע שהוא יצטרך לתת דין וחשבון לפני זה שברא אותו, ואז לא יהיה לו להיכן לברוח. הכל יהיה גלוי וידוע לפניו, כל מה שהוא עשה. הפה שלו ידבר כל מה שהוא עשה. האיברים שלו שאיתם הוא חטא יעמדו ויודו על האמת, והבושה תהיה מאד גדולה. ווי לו לאדם שיגיע לכוז בושה שאין לו להיכן לברוח. היכן שהוא יהיה, בעולם הדמיון או בעולם האמת, הכל זכור וגלוי, היד שלו בעצמה כתבה מה שהוא עשה בעולם הזה. הפנקס פתוח והיד רושמת.

ה

מהי הדרך עבודנו שלא נבוא לידי בושה כזו? שלא נשבר מהנפילות שלנו? הרי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, מי שהוא בגדר אדם מוכרח ליפול. אולם הנפילה

כל אחד מוכרח לעבור יסורים חזקים, בלי יסורים אי אפשר לקנות בעולם שום דבר. הנפקא מינה היא למה מביאים היסורים. כי אפשר שיהיו לאדם יסורים והוא ישאר בירבות מחשבות, ולא יגיע ליעצת השם ביסורים הללו ש"מבשרי אחזה אלוקה". שיבין שהכאב הזה הוא לא סתם כאב, רק היות שהוא בבחינת שינה כל החיים שלו, הכאב הזה בא לעורר אותו, שירגיש כי גם שם ידך תנחני, שהיכן שהוא רק נמצא, במכאובים הכי גדולים, הרבש"ע איתו. ולמרות שהוא לא רואה אותו ולא שומע אותו, הכל שחור לו מכל הצדדים, רק חושך ויסורים, השאלה היא איך הוא מסוגל להחזיק מעמד בכאלו יסורים, איך הוא לא משתגע, איך הוא לא הורג את עצמו, מי הוא בעל הכוח שנותן לו להחזיק מעמד באותו רגע, הרי הוא ממשיך להתקיים באותו רגע. ומהקים הזה של אותו רגע הוא מוכרח להכיר שגם שם ידך תנחני. הוא לא רואה אותו, והכאבים מאד גדולים, אבל הוא שומע את המסר: בני, אתה מתקיים, תדע שיש לך בע"ב, יש לך אמא שמחזיקה אותך, אני מחזיק אותך. אתה לא צריך לראות ולא לשמוע, כי 'מבשרי אחזה אלוקה'. אתה רק צריך להבין איך אתה מחזיק מעמד בכאלו יסורים גדולים.

מי לא עובר יסורים בעולם הזה. אין אדם שאין לו יסורים. אבל להיכן הכאבים מביאים אותו, הם מביאים אותו ליאוש. הם מביאים

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

לו לעמוד בנסיון. כואב לו בגלל שהוא אין, ובגלל שהוא אין הוא לא יכול לעמוד בניסיון, אבל מיד כשהוא משיג את האין שלו הוא מתחיל להבין שזה שהוא עומד בנסיון ועדיין מחזיק מעמד זה לא בגלל שהוא גדול, רק בגלל שמרחמים עליו ושולחים לו סיבות שמונעים אותו מלהיכשל. ואם הוא רק חי עם סיבת כל הסיבות הוא שומע בכל רגע שיש סיבה. כי איך הוא יכול להתאפק? למה הוא לא מדבר היום לשון הרע? ולמה הוא לא הרג היום את החבר? כשאדם מגיע לכוז הכרה זה כבר מדריגה, אבל זוהי התכלית שלנו להגיע לזה.

לא יתכן שלא יהיו לאדם יסורים, כל אחד מוכרח לעבור את הכאבים שלו בכדי שהם יביאו אותו אל התכלית. כי הכאבים מביאים את האדם ליסוד האין, שיגיע להכרה שהוא עצמו הוא 'גולם', ובכ"ז הוא רואה שיש לו חכמה ויש לו כח, ואלו מנין לו, וזה מכריח אותו להכיר את הסיבות והמניעות, וכשהוא מכיר באלו הוא חי בדביקות. דביקות כזו שנובעת מאמונה, מתוך שהוא מכיר שלא יתכן שהוא בעצמו יש בו משהו, הוא מוכרח להשיג שיש מציאות של חי החיים שמקיימת אותו. וכשהוא מתרגל לחיות בהכרה כזו, אז כמו שבמינות כתוב "כל באיה לא ישובון", כך באמונה, כשהוא מתרגל הוא לא יכול לצאת מזה, זה מושך אותו. וכך זה מביא אותו לשלימות השפלות, ומביא אותו לדרגה הכי גדולה שמהשפלות שלו אחזה אלוהה. הכל תלוי בשפלות.

המשך יבוא אי"ה

הזו נועדה כדי שיראה שהוא צריך להגיע לרבש"ע, לא בשביל שישבר. התכלית שהאדם צריך להגיע אליה בעבודתו היא לא בעולם הבא, כי בזמן שיבוא המשיח ויתגלה מלכותו על כל העולמות - למרות שעולם כמנהגו ינהג ובני האדם לא יהיו שונים ממה שהם היום - לא יהיו אז כעסים אחד על השני, ולא ידברו לשון הרע, כי לא יהיה יצר הרע. תפקיד האדם הוא בעולם הזה, להגיע אל התכלית כאן בעולם הזה, שהעבודה שהוא עובד תביא אותו להכיר שהחיות שיש בו אינה ממנו אלא מחי החיים. ואם הוא עוזב את זה, הוא מזניח את עצמו, והוא נופל ביאוש, אף פעם הוא לא יכול להגיע אל התכלית. רק בכל פעם הוא הולך ויורד יותר ויותר, ונשבר. ואז או שהוא נהיה משוגע, או שנכנס לשיעמום, ואינו יכול להחלץ מזה. כי כל באיה לא ישובון. לכן העצה עבורנו היא שיהיה אצלנו אחדות. ואז אפילו אם האחד נופל - החבר מרים אותו. כי לא יתכן שהוא והחבר יהיו בדיוק אתו דבר, כל אחד לקוי במדה אחרת, מה שיש לו אין לחבר ומה שיש לחבר אין לו. וכיון שאת החסרון שלו אין לחבר יש בכחו להקים אותו כאשר הוא נופל. וכשהוא נאחז בחבר שאין לו את המדה רעה שלו כבר לא קשה לו. אם היה לו קשה הוא לא היה יכול להעזר.

הקושי הזה שיש לאדם שהוא נמצא בנסיון והוא לא יכול לעמוד בו, כשיהיה התגלות מלכותו על כל העולם כולו לא יהיה לו את הנסיון הזה, אבל עכשיו, שהאדם חי בבחירה יש לו נסיונות, כי זה כל ענין הנסיון - בחירה. כל נסיון כרוך בכאבים, ובגלל הכאבים קשה

המשך פנינים יקרים

וענין מצות חנוכה זו אל תהי קלה בעיניך לומר שאינו אלא מדברי סופרים, כי הוא מן הגדולות והנוראות, וכל המזלזל בענין זה ככופר בטוב שהיטיב עמו אלקינו יתברך, ואינו משמח בשמחת ישראל ואינו חושש בגאולתם ובנחמתם ח"ו...
(סדר היום)

איתא במדרש הדודאים נתנו ריח זה ראובן שהציל את יוסף, ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה שמצוה להדליקו על הפתח מבחוץ וכו', הדמיון של המדרש בין הצלת יוסף לנר חנוכה, ראובן הצדיק את יוסף והבליט מעשיו הטובים כפי צורך השעה ובפרט שהיה מעותד מאת ה' להיות גולה בין אוה"ע, באותו משקל נס חנוכה על פתחינו לעין כל לפרסומי ניסא שלפעמים צריך לעשות המצוה בגלוי ובפרסום משום עת לעשות לה', לכן פרסמה התורה מחשבת ראובן.

מאי חנוכה? דתנו רבנן! הגמ' (במסכת שבת) מפרטת בתחלה כל דיני חנוכה שמנים פתילות וכו' ובסוף שואלת מאי חנוכה, לכאורה את היתה צריכה הגמ' לבאר בתחילה, אלא שדבר גדול באים חכמינו ז"ל ללמדנו שיהודי חייב לקיים תחילה את המצוה אפילו אינו יודע ואינו מבין טעמה ומשמעותה אותה יעשה והטעם והעומק יזכה ויבין בהזדמנות אחרת.

בגמ' שבת (כב) ושו"ע. אסור להרצות מעות כנגד נרות חנוכה. בדרך מליצה: בימי החנוכה זמן נשגב ונעלה הוא ואין להשקיע אז את עצמו בעניני מעות כי אם בעבודתו יתברך בתורה ובתפלה וכו'.

(הרה"ק ר' עמנואל מפשעבורז)

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור (שמות כו, כ) בנוהג שבעולם אדם אם יש לו שמן מדליקו בנר, אבל היפה הוא נותנו בתבשילים, אבל בבית המקדש לא היו עושין כן אלא שמן זית זך הראשון היו נותנים למאור והשני למנחות.

אמרינן בשבת (כג, ע"ב) אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בנים ת"ח הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה, הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה, הזהיר בקידוש היום זוכה וממלא גרבי יין וכו', וצ"ב שבכל השאר נקט לשון זוכה ואילו בנר נקט הלשון הויין ליה, ונראה שהלשון הויין פירושו שזה שייך לו וזהו המציאות העצמית שלו ומכאן זה זוכה שבניו יהיו ת"ח...

עד שתכלה רגל מן השוק. בכוחה של מצוות נר חנוכה להשפיע על האדם עד שתעקור ממנו את ההרגלים הגסים שבהם עדיין קשור ל"שוק".

בשו"ע (תרע"ה) אם מדליק את הנר ואוחזה בידו במקומה לא יצא, מי שמחזיר נר חנוכה במקומה דהיינו שנשאר באותו מקום ואינו מתרגש וזו מן הרעיון העמוק החבוי בנר חנוכה לא יצא, שכן הנרות בכוחם להאיר.

נר חנוכה מניחה למטה מעשרה טפחים. נרות חנוכה המפיצים אור ונוגה רוחני צריך להניחו למטה מעשרה טפחים כדי להאיר בקדושתה גם על המקומות והאנשים הנמצאים למטה מעשרה טפחים שהם המקומות והדברים הנמוכים...

צד שמאל מורה על הדינים הדלקת נר החנוכה בצד השמאל בא להורות לנו על כוחה של האמונה שגם בכה"ג כל שנראה גרוע עכ"ז הקב"ה מאיר לנו בתוך החשך ועושה לנו נסים ונפלאות מתוך זה נלמד שלא נתייאש ח"ו וד"ל.
(בך יברך ישראל - להרה"ק ר' לוי יצחק מאוויזערנא זצ"ל)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

